

természetesen nem a művészi szövegformálás szándékával készültek, hanem hogy segítséget, vigaszt nyújtsanak a gyászolóknak.

Külön dolgozat foglalkozik a ludasi templom építésével, az alapítás előzményeivel (a könyvben látható a templom tervrajza és a felépített templom fotója is), illetve a ludasiak életével is. Ehhez a tanulmányhoz kötődik a tematikus blokk utolsó dolgozata, mely többek között az első világháborúig létesített tanyai temetőkkal foglalkozik.

A *Bajelhárító szent levelek és más hasznos imádságok Szabadkán és környékén* című kötet záró dolgozat tematikusan kapcsolódik Jung Károly és Silling István hasonló tárgyú tanulmányaihoz. Itt a 9+9 szent (nagy)betű bajelhárító szerepéről olvashatunk. A második világháborúban a ludasiak közül többek életét, a hiedelem szerint, a ruhába varrt betűk mentették meg. A legújabb háborúban, a kilencvenes években a bajelhárító imádságban hittek, abban a reményben másolták és adták tovább, hogy a bombatámadástól menti meg a tulajdonosát.

Beszédes Valéria könyve, amely elsősorban a szabadkai magyarság vallásos életével foglalkozik, de az egyes témák feldolgozásakor érinti a bunyevácok és a szerbek „vallási gyakorlatát is”, fontos adalék a népi vallásosság egyre többet kutatott, és mind szakmai, mind pedig olvasói érdeklődésre számot tartó gazdag problematikájához.

SÁRVÁRI V. Zsuzsa

SZÍNHÁZ

ÁLMODIK A SZÍNHÁZ

Gobby Fehér Gyula: *Az angyal álma*

Nehéz hálátlanabb kritikusszerepet elképzelni annál, amikor elmarasztaló véleményünk szinte frontálisan ütközik a közönség euforikusan lelkes tetszésnyilvánításával. Ahogy az Újvidéki Színház operettként jegyzett *Az angyal álma* című legutóbbi bemutatóján történt. A közönség tombolt, újra és újra kitapsolta a társulatot, amely talán maga sem tudta mire vélni ezt a fogadtatást, melyre aligha számított, bár az előadásban fellépő színészeknek kétségtelenül jólesett. Megértem őket s igazuk volt, hogy átadták magukat a szórakozást hálásan köszönő közönség szűnni nem akaró tapsának. A közönség ugyanis jól szórakozott Gobby Fehér Gyula Ábrahám Pálról, a Bácskában, Apatinban, százöt évvel ezelőtt született zeneszerző és operettkomponista élettörténetét bemutató előadáson.

A kritikus viszont szorongott, mert – bár nincs zenei füle, de színházi szeme azért van – ami a mintegy kétórányi előadásban történt, nem fedte sem a

drámáról, mégha zenés drámáról van is szó, sem pedig a színházról benne kialakult képet. Ült, nézte, s nem értette, ami körülötte történik. Szomorú volt, holott örülnie kellett volna.

Miért nem tudott örülni?

Mert amit a színpadon előadnak, az nem dráma. Legfeljebb élettörténet, egy karrier magasba ívelése és bukása, de ennek is túl sablonos, egyenes vonalú, nélküldi a szükséges feszültséget, nincsenek a meglepetés erejével ható epizódjai, illetve ott, ahol alkalom kínálkozna a feszültséget működésbe hozni – amikor a harmincas években a *Viktóriával*, a *Bál a Savoybannal* és a *Hawaii rózsájával* világsikereket jegyző Ábrahám elhagyni kényszerül a náci Berlint, ahol csúnyán kisajátítják a zsidó származású zeneszerző dallamait –, az író már nem tudja elhagyni a mesélés addigi nyomvonalát, s nem bontakozik ki a lehetőségként történetben lappangó dráma. Ennek magyarázatát részben talán abban kell keresni, hogy Ábrahám Pál ma is ismert, játszott/hallgatott zeneszámai nem váltak a történet szerves részeivé, csupán egy élettörténet betétdalai. S nemcsak hogy nem szervesül a zene és próza, amihez – hogy zenés dráma szülessen – nem elegendő annyi, hogy akinek az életútját mutatják be, az történetesen az elhangzó dalok szerzője is, de az író szövege igencsak közhelyszerű. Ez igazán akkor derül ki, amikor Ábrahám Pál feleségét/műzsáját, az angyalt, aki megálmodta a zeneszerző szédületes sikerét (erre utal a cím!), alakító Jankovics Andrea énekből prózába vált. A szépen éneklő fiatal, most pályakezdő színész, akiben megvannak a primadonnára jellemző tulajdonságok, melyeket jó lenne ápolni, a prózai mondatokat műkedvelő szinten tolmácsolja.

Hasonlóképpen elszomorító látványt nyújt a színpadkép. A színpadon egyetlen díszletelem van, a talán ékszeresdoboznak tervezett, de inkább kanáriketre-recre emlékeztető, hol előre, hol hátra – attól függően, hogy a táncolóknak mekkora játéktérre van szükségük – tologatott konstrukció, amelyben le-fel nyitható ülőkék vannak, s amelynek fémbordázatán olykor gyertyákat gyűjtanak, majd oltanak. Értem, ha nincs akció, akkor mímelni kell ezt. Sajnos, ez a rendezés egyetlen ötlete, ami viszont előadáshoz túl kevés.

Hiába dinamikus, szellemes, olykor kifejezetten ironikus a koreográfia, hiába nyújtanak kellemes élményt a két főszereplő s a többiek énekszámjai, hiába csillan fel olykor Magyar Attila és Krizsán Szilvia karikírozó kedve, színház nem születik. Persze attól sem, hogy Mezei Kinga és Kőrösi István f. h. a tükördramaturgia és -ábrázolás lehetőségével élve valóban remekül ellentétezzék a szereplőket és a helyzeteket, létrehozva így az előadás legjobb pillanatait. Csakhogy, ha egy előadás kapcsán elsősorban ennek ellenpontjaira emlékezünk, akkor ez azt jelenti, hogy nincs előadás.

GEROLD László